

Številka: Up-1072/18-13

Datum: 9. 10. 2018

SKLEP

Senat Ustavnega sodišča je v postopku za preizkus ustavne pritožbe, ki jo je vložil Vili Kovačič, Ljubljana, na seji 9. oktobra 2018

sklenil:

Ustavna pritožba zoper sodbo Vrhovnega sodišča št. Uv 13/2018 z dne 13. 7. 2018 se ne sprejme.

OBRAZLOŽITEV

A.

1. Vrhovno sodišče je z izpodbijano sodbo zavrnilo pritožbo pritožnika zoper Poročilo Državne volilne komisije o izidu glasovanja na ponovnem glasovanju na referendumu o Zakonu o izgradnji, upravljanju in gospodarjenju z drugim tirom železniške proge Divača–Koper št. 042-1/2018-14 z dne 5. 7. 2018 (Uradni list RS, št. 47/18 – v nadaljevanju Poročilo DVK), s katerim je ta ugotovila in objavila izid glasovanja na ponovnem glasovanju na zakonodajnem referendumu, ki je bil 13. 5. 2018.¹ Pritožbo je zavrnilo, ker ni ugotovilo nepravilnosti, ki so ali ki bi mogle vplivati na izid glasovanja. Ugotovilo je, da so ob upoštevanju predmeta tega referendumskega

¹ Iz Poročila DVK izhaja, da je na referendumu glasovalo 15,01 odstotka vseh volivcev, ki so imeli pravico glasovati, "ZA" uveljavitev navedenega zakona je glasovalo 49,94 odstotka in "PROTI" 50,06 odstotka volivcev, ki so veljavno glasovali, oziroma 7,45 odstotka vseh volivcev, kar pomeni, da Zakon o izgradnji, upravljanju in gospodarjenju z drugim tirom železniške proge Divača–Koper (Uradni list RS, št. 51/18 – v nadaljevanju ZIUGDT) na referendumu ni bil zavrnjen.

spora (izid ponovnega glasovanja) lahko pravno upoštevne le tiste zatrjevane nepravilnosti, ki se nanašajo na referendumski postopek, ki je tekel v času po prejšnji odločitvi Vrhovnega sodišča o razveljavitvi prvega glasovanja, ker so bile posledice morebitnih nepravilnosti, do katerih je prišlo pred prvim glasovanjem, že sankcionirane z razveljavitvijo glasovanja na podlagi sodbe Vrhovnega sodišča št. Uv 10/2017 z dne 11. 12. 2017. Zato je kot neupoštevne ocenilo očitke, da mu Radiotelevizija Slovenija ni omogočila vpogleda v predvajanje vladnih spotov iz prvega kroga referendumске kampanje, ugovor o zavajajočem referendumskem vprašanju in očitke v zvezi s financiranjem referendumске kampanje Vlade pred prvim glasovanjem. V zvezi s pritožnikovimi navedbami, da bi bila referendumška kampanja lahko uravnotežena, če bi mu Vlada zagotovila sredstva za njegovo kampanjo, je pojasnilo, da njegova zahteva za dodelitev sredstev nima podlage v Zakonu o volilni in referendumski kampanji (Uradni list RS, št. 41/07, 11/11, in 98/13 – v nadaljevanju ZVRK), ki izrecno prepoveduje uporabo javnih sredstev za namene kampanje (razen s sredstvi, ki jih v skladu z zakonom, ki ureja politične stranke, iz proračuna dobijo politične stranke). Kot neupoštevne je ocenilo tudi pritožnikov očitke, da od Državne volilne komisije (v nadaljevanju DVK) ni dobil na vpogled približno 5000 neveljavnih glasovnic obeh glasovanj, in zavrnilo njegov očitek, da je DVK ponovno glasovanje na referendumu razpisala "le nekaj tednov pred volitvami". Pri tem se je sklicevalo na odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-191/17 z dne 25. 1. 2018 (Uradni list RS, št. 6/18) in sklep Ustavnega sodišča št. U-I-263/18, Up-540/18 z dne 9. 4. 2018 (Uradni list RS, št. 27/18).

2. V zvezi z zatrjevanimi kršitvami pravil referendumске kampanje je Vrhovno sodišče ugotovilo, da pritožnik s svojimi sicer obsežnimi navedbami o njemu nenaklonjeni medijski in vladni propagandi ne zatrjuje pravno pomembnih okoliščin v zvezi s kršitvijo pravil referendumске kampanje, temveč zgolj izraža nezadovoljstvo z medijsko kampanjo in uredniško politiko. Zavrnilo je tudi očitek, da bi morala v skladu s stališčem Ustavnega sodišča Vlada informirati volivce. Pojasnilo je, da iz odločbe Ustavnega sodišča št. U-I-191/17 ta obveznost Vlade ne izhaja. Glede očitka, da sta v referendumski kampanji nezakonito sodelovali dve gospodarski družbi, katerih lastnica je država, in da je Vlada na ta način tudi v tem postopku financirala svojo referendumsko kampanjo, je Vrhovno sodišče obrazložilo, da pritožnik ni navedel in konkretiziral tega, da je omenjena kršitev vplivala na izid referendumskega glasovanja (npr. zaradi obsega financiranja in aktivnosti, ki so bile s temi sredstvi omogočene). Enako je ugotovilo za njegov očitek o enostranski porabi denarja za "reklamiranje drugega tira s trikrat preplačano maketo". Glede na navedeno je ocenilo, da za odločitev o pritožbi ni bilo treba ugotavljati pravno pomembnih dejstev, kar bi zahtevalo izvajanje dokazov na glavni obravnavi. Zato Vrhovno sodišče ni opravilo in tudi ni sledilo pritožnikovemu predlogu, naj zasliši priče, pri čemer je ugotovilo tudi, da pritožnik tega dokaznega predloga ni utemeljil, saj ni navedel niti, v zvezi s katerim dejstvom predlaga zaslišanja. Dokaz v zvezi s financiranjem družbe 2TDK, je zavrnilo kot neprimeren oziroma celo nedovoljen, dokaz v smislu obrazložitve, ki naj jo predloži Vlada o zavrnitvi pritožnikovega predloga za dodelitev

proračunskih sredstev, in pritožnikov publicistični prispevek pa kot nepomembna za odločitev.

3. Pritožnik v ustavni pritožbi in njenih treh dopolnitvah² navaja, da Vrhovno sodišče ni upoštevalo dejanskega stanja neenakosti v referendumski kampanji in je arbitrarno razsodilo, da neenakost ni vplivala na referendumski izid. Neutemeljeno naj bi kot neupoštevne zavrnilo njegove razloge, ker so bili uporabljeni že ob prvi razsodbi, čeprav naj bi bilo iz njegovih konkretnih navedb razvidno, da gre za poslabšanje oziroma stopnjevanje neenakosti, kar naj bi nedvomno vplivalo na izid glasovanja. Pritožnik zatrjuje, da Vrhovno sodišče ni izvedlo dokaznega postopka, ni sklicalo javne obravnave in ni zaslišalo prič, ki jih je predlagal, temveč naj bi arbitrarno kabinetno odločilo v škodo javnega interesa. Ustavnemu sodišču predlaga, naj opravi javno obravnavo in zasliši vse priče, katerih zaslišanje je predlagal že v pritožbi na Vrhovno sodišče, ter predstavnike Civilne iniciative z območja Kraškega roba in Nature 2000. Predlaga tudi, naj Ustavno sodišče do končne odločitve oziroma do odločitve Evropske komisije o njegovi "pritožbi v zvezi s projektom 2 tir" zadrži izvrševanje ZIUGDT.

4. Pritožnik je z vlogo z dne 2. 10. 2018 dopolnil ustavno pritožbo.

B.

5. Predmet presoje v postopku preizkusa te ustavne pritožbe je odločitev Vrhovnega sodišča, da se pritožba pritožnika zoper Poročilo DVK, s katerim je DVK ugotovila izid glasovanja na referendumu, zavrne, ne pa tudi morebitne protiustavnosti ureditve v ZIUGDT. Glavni očitki pritožnika izpodbijani sodbi je, da je arbitrarna, ker Vrhovno sodišče ni upoštevalo neenakosti v referendumski kampanji in njenega vpliva na referendumski izid ter je kot neupoštevne zavrnilo njegove razloge, saj so bili uporabljeni že ob prvi razsodbi.

6. Oceno samovolje oziroma arbitrarnosti Ustavno sodišče izreče, če sodišče svoje odločitve sploh ne utemelji s pravnimi argumenti, tako da je mogoče sklepati, da ni odločalo na podlagi zakona, temveč na podlagi kriterijev, ki pri sojenju ne bi smeli priti v poštev (22. člen Ustave).³ Tega izpodbijani sodbi ni mogoče očitati. Vrhovno sodišče je namreč v razlogih izpodbijane sodbe razumno, natančno, obširno in prepričljivo obrazložilo, zakaj nepravilnosti postopka novega glasovanja ni mogoče utemeljevati z nepravilnostmi, ki naj bi se zgodile do glasovanja, to je do 24. 9. 2017 (17. točka sodbe Vrhovnega sodišča), in zakaj je zavrnilo očitke o neenakosti v

² Pritožnik je 20. 7. 2018 vloženo ustavno pritožbo dopolnil z vlogami z dne 6. 8. 2018, z dne 14. 8. 2018 in z dne 27. 8. 2018.

³ Tako odločba Ustavnega sodišča št. Up-969/08 z dne 13. 5. 2010 (Uradni list RS, št. 45/10), 8. točka obrazložitve. Podobno tudi odločba Ustavnega sodišča št. Up-572/06 z dne 8. 11. 2007 (Uradni list RS, št. 107/07, in OdlUS XVI, 112), 5. točka obrazložitve.

referendumski kampanji. S sklicevanjem na ZVRK je pojasnilo, zakaj pritožnik ni upravičen do javnih sredstev za izvedbo referendumske kampanje (20. točka sodbe Vrhovnega sodišča) ter zakaj je presodilo, da pritožnik z očitki, ki se nanašajo na referendumsko kampanjo in jih je mogoče šteti za substancirane, ne zatrjuje kršitev pravil referendumske kampanje, temveč izraža zgolj nezadovoljstvo z javnim mnenjem, mnenjem politikov ter nezadovoljstvo z objavami v medijih in njihovo uredniško politiko (24. in 25. točka sodbe Vrhovnega sodišča). Ob taki presoji logično ni ugotovilo nepravilnosti, ki so ali ki bi mogle vplivati na izid glasovanja. Glede na navedeno so pritožnikovi očitki o arbitrarnosti izpodbijane sodbe očitno neutemeljeni.

7. Pritožnik zatrjuje tudi, da Vrhovno sodišče ni izvedlo dokaznega postopka, ni sklicalo javne obravnave in ni zaslišalo prič, ki jih je predlagal. Ti očitki bi lahko pomenili kršitev 22. člena Ustave. Vrhovno sodišče je v izpodbijani sodbi utemeljilo, zakaj ni izvedlo glavne obravnave. Obrazložilo je, da za odločitev o pritožbi glede na pritožnikove navedbe ni bilo treba ugotavljati pravno pomembnih dejstev, kar bi zahtevalo izvajanje dokazov na glavni obravnavi (30. in 31. točka sodbe Vrhovnega sodišča). Zato Vrhovno sodišče ni opravilo in tudi ni sledilo pritožnikovemu predlogu, naj zasliši priče, pri čemer je ugotovilo tudi, da tega dokaznega predloga pritožnik niti ni utemeljil, saj ni navedel niti, v zvezi s katerim dejstvom predlaga zaslišanja. Dokaz v zvezi s financiranjem družbe 2TDK je zavrnilo kot neprimeren oziroma celo nedovoljen (29. točka sodbe Vrhovnega sodišča), dokaza v smislu obrazložitve, ki naj jo predloži Vlada o zavrnitvi pritožnikovega predloga za dodelitev proračunskih sredstev, in pritožnikov publicistični prispevek pa kot nepomembna za odločitev. Iz obrazložitve sodbe Vrhovnega sodišča je torej jasno razvidno, zakaj je zavrnilo predlog za izvedbo glavne obravnave in dokazne predloge pritožnika. Ustavno sodišče je v odločbi št. U-I-191/17 navedlo, da je breme zatrjevanja in dokazno breme pri izpodbijanju referendumskega izida pri tistem, ki nepravilnosti uveljavlja. Kot je razvidno iz obrazložitve izpodbijane sodbe, pritožnik tem zahtevam ni zadostil, zato je Vrhovno sodišče lahko glede na kakovost njegovih trditev odločilo, ne da bi morale ugotavljati dejanski stan zatrjevanih kršitev in zato opraviti tudi glavno obravnavo. Glede na navedeno je neutemeljen očitek pritožnika o kršitvi pravice iz 22. člena Ustave, ker Vrhovno sodišče ni izvedlo glavne obravnave in predlaganih dokazov.

8. Pritožnikovih navedb iz vloge, ki je prispela po izteku roka za vložitev ustavne pritožbe, ni bilo mogoče upoštevati. Zakon o Ustavnem sodišču (Uradni list RS, št. 64/07 – uradno prečiščeno besedilo in 109/12 – v nadaljevanju ZUstS) v prvem odstavku 52. člena določa, da se ustavna pritožba lahko vloži v 60 dneh od dneva vročitve posamičnega akta, zoper katerega je mogoča ustavna pritožba. Ker je pritožbeni rok prekluziven, Ustavno sodišče upošteva le navedbe, ki jih ustavni pritožnik navede v ustavni pritožbi in morebitnih dopolnitvah, ki so na Ustavno sodišče prispеле v zakonskem roku.⁴

⁴ Glej npr. sklep Ustavnega sodišča št. Up-341/04 z dne 21. 12. 2005.

9. Ker očitno ne gre za kršitev človekovih pravic in temeljnih svoboščin, kot jih zatrjuje pritožnik, senat Ustavnega sodišča ustavne pritožbe ni sprejel v obravnavo.

10. Senat Ustavnega sodišča ni sledil predlogu pritožnika, naj odloči po opravljeni javni obravnavi, saj ta za odločitev o ustavni pritožbi očitno ni bila potrebna. Ker je odločil, kot izhaja iz izreka tega sklepa, tudi ni odločal o predlogu, naj do končne odločitve o zadevi zadrži izvrševanje ZIUGDT.

C.

11. Senat Ustavnega sodišča je sprejel ta sklep na podlagi drugega odstavka 55.b člena ZUstS in prve alineje drugega odstavka 46. člena Poslovnika Ustavnega sodišča (Uradni list RS, št. 86/07, 54/10, 56/11 in 70/17) v sestavi: predsednica senata dr. Špelca Mežnar ter člana dr. Matej Accetto in dr. Jadranka Sovdat. Sklep je sprejel soglasno.

dr. Špelca Mežnar
Predsednica senata